

GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Rok I. Nr. 145

Włocławek, piątek — niedziela 28/30 czerwca 1946 roku.

Cena 3 złote

„Mamy za sobą niespełna dwa lata odrodzonego bytu państwowego. W ciężkich warunkach wojennych, dzięki głębokim reformom społecznym i sojuszowi z ZSRR potrafiliśmy dokonać więcej w dziedzinie odbudowy, niż jakikolwiek inny kraj w Europie. Zbudowaliśmy podwaliny pod gmach Rzeczypospolitej ludowej, który zapewni nam taką niezależność, taką suwerenność gospodarczą i polityczną, jakiej kraj nasz nigdy nie posiadał.

Zbudowaliśmy podwaliny ustroju demokracji ludowej, które zapewnią nam taki rozwój dobrobytu, jakiego kraj nasz nie znał nigdy.

Zbudowaliśmy zręby nowej Rzeczypospolitej, które zapewnią naszemu krajowi wysunięcie się do rzędu najbogatszych krajów Europy.

I dlatego wszystkie żywe, zdrowe i postępowe siły narodu przy głosowaniu ludowym odpowiedzą **po trzykroć „TAK”**.

(Z przemówienia pułk. Zambrowskiego członka Prezydium KRN.)

Obowiązek Polaka

Dnia 30 czerwca, w niedzielę, a więc już pojutrze cały naród polski ma stanąć przy urnach głosowania ludowego i włożyć w nie swoje kartki plebiscytowe.

Cały naród polski postawiony będzie przed oczy całej ludzkości i ma wykazać swoje wyrobienie polityczne swą trzeźwość polityczną, złożyć egzamin ze zrozumienia swych praw i obowiązków obywatelskich.

Znajdują się jeszcze wśród nas tacy, którzy uważają, że bez jego głosu obejdzie się, że Polska nie „rozwali się” skoro on do tej urny wyborczej nie podejździe.

Nie ma i nie będzie na świecie tak nierozsądnego usprawiedliwiania swego niedbalstwa w stosunku do narodu, którego jest się członkiem.

Na łamach naszego pisma omawialiśmy już niejednokrotnie wszystkie trzy pytania głosowania ludowego. Dzisiaj zabieramy głos po raz ostatni i zastanowimy się jeszcze raz nad trzecim pytaniem.

Czy chcesz utrwalenia zachodnich granic Państwa Polskiego na Odrze i Nysie? — brzmi dosłownie pytanie trzecie.

Jedno zgodne „TAK” musi wyjść ze wszystkich urn wyborczych.

Nie może w Polsce znaleźć się taki Polak, który przy tym pytaniu zamilknie i nie udzieli żadnej odpowiedzi.

Nie będziemy wyliczali wszystkich zalet granicy na Odrze i Nysie. Są one nam wszystkim znane. Pozostaniemy tylko przy stwierdzeniu prawdy najistotniejszej, prawdy historycznej, że utrwalenie tej granicy zadecyduje o całej przyszłości Państwa i Narodu Polskiego. To też żaden Polak w tej sprawie nie może zachowywać się biernie.

Niektórzy twierdzą, że sprawa granic zachodnich już jest przesądzona i że głosowanie ludowe nic tu nie pomoże.

Twierdzenie to jest szkodliwe. Na Zachodzie Europy i w Ameryce znajdują się jeszcze tacy ludzie, którzy twierdzą, że wyrządzono Niemcom krzywdę zabierając im tereny nadodrzańskie, że sprawę granicy polsko-niemieckiej należy naprawić na korzyść Niemców.

Naród Polski musi tutaj zdecydowanie wystąpić i jak jeden mąż odpowiedzieć wobec całego świata: My chcemy granic na Odrze i Nysie i za te granice jesteśmy gotowi życie oddać!

Taka postawa Narodu Polskiego odeprze z miejsca wszystkie zakusy na nasze granice zachodnie.

Są także tacy, którzy twierdzą, że przez zabranie ziem zachodnich narażamy się na krwawy odwet ze strony Niemców.

I bez tego Niemcy myślą o odwecie. Gdybyśmy im nawet oddali Katowice i Poznań, gdybyśmy nawet

dodali im do tego „Litzmannstadt” „Leslau” i „Krakau” sięgnęliby jeszcze po „Warschau” i po Lublin.

Dlatego i ten argument jako nieistotny należy odrzucić.

Są jeszcze i tacy, którzy twierdzą, że te ziemie nigdy przez nas nie będą należycie zagospodarowane i dlatego będą stanowiły dla naszego narodu wieczny kłopot.

Tak może mówić tylko ten, który nie zna narodu polskiego, nie zna jego wytrwałej i mrówczej pracowitości. Polak, gdy chce, umie być wzorowym gospodarzem, wzorowym robotnikiem. Świadczą o tym opinie

wszystkich narodów, które zetknęły się kiedykolwiek z polskim chłopem, z polskim robotnikiem czy pracownikiem.

A więc i trzeci argument jest również niedorzeczny i musi być odrzucony.

Cóż więc pozostaje? Czy Państwo wymaga ofiar pieniężnych lub też wzywa nas do składania ofiar z życia naszego?

Nie! Państwo tylko proponuje, aby każdy obywatel zdobył się na miżerny wysiłek i wyszedł ze swego mieszkania w dniu 30 czerwca r. b. godzinach od 7-ej do 9-ej, udał się do lokalu komisji obwodowej i wrzucił kartkę głosowania ludowego do urny. Nawet nie potrzeba takiej „strasznej” fatygi jak wypisywanie odpowiedzi atramentem. Wystarczy czysta kartka, bez wpisywania odpowiedzi, bowiem czysta kartka jest równoznaczna z odpowiedzią „TAK”.

Kto w pojutrze, dnia 30 czerwca nie zgłosi się do lokalu obwodowej komisji ten nie jest godzien nazwy Polaka.

Tak może tylko postąpić dezertor albo wróg Państwa i Narodu Polskiego.

Na Kujawach nie ma i nie może być dezertorów czy wrogów Państwa i Narodu Polskiego. Wszyscy stanemy do urn i wszyscy odpowiemy zgodnie „TAK”.

Andrzej Prawski.

Z Rady Bezpieczeństwa

NOWY JORK (Obsł. wł). Przedstawiciel Australii opracował nowy wniosek w sprawie Hiszpanii. Wniosek ten zmierzał do napiętnowania reżimu gen. Franco, zatrzymania sprawy hiszpańskiej na porządku dziennym Rady Bezpieczeństwa i wyrażenia opinii, że ONZ może w każdej chwili przeprowadzić dyskusję nad sprawą hiszpańską. Wnioskowi temu sprzeciwili się delegaci Polski i ZSRR. Ze względu na to, że delegat ZSRR skorzystał z przysługującego mu prawa „veta” wniosek Australii upadł.

Jak wygląda kartka do głosowania

Załącznik do ustawy z dnia 28.4.46 r. o przeprowadzeniu głosowania ludowego (poz. 105).

Kartka do głosowania ludowego

- a) czy jesteś za zniesieniem Senatu?
- b) czy chcesz utrwalenia w przyszłej Konstytucji ustroju gospodarczego, zaprowadzonego przez reformę rolną i unarodowienie podstawowych gałęzi gospodarki krajowej, z zachowaniem ustawowych uprawnień inicjatywy prywatnej?
- c) czy chcesz utrwalenia zachodnich granic Państwa Polskiego na Bałtyku, Odrze i Nysie Łużyckiej?

Objaśnienie dla głosującego

Po każdym pytaniu napisz odpowiedź „tak” lub „nie”.
Zamiast wyrazu „tak” możesz postawić krzyżyk lub krzyżyki. Zamiast wyrazu „nie” możesz postawić kreskę.
O ile karta nie będzie wypełniona, uważa się, że głosujący udzielił odpowiedzi „tak” na wszystkie pytania.
Kartę włóż do koperty i oddaj przewodniczącemu komisji.

miejsce pieczęci

**Dość faszystowskich plag!
Dość hitlerowskich podłości!
Zegar Wolności tyka: tak... tak... tak...
Naśladujcie zegar Wolności!**

Greiser zeznaje

Oskarżony mówi dalej, że po przybyciu do Poznania przeprowadził szereg rozmów z Polakami. Co się tyczy wysiedlenia całych ulic w Poznaniu, to akcja ta była prowadzona przez specjalną centralę wysiedleńczą bez jego udziału. W Poznaniu był ciągle inwigilowany: donoszono do Berlina nawet, ile kufli piwa wypił.

Jak już mówiłem — ciągnie oskarżony — są we mnie

DWIE DUSZE

— jedna urzędowa, druga własna. Otrzymałem polecenie Hitlera, by kraj ten zniszczyć. Łączyła mnie z Hitlerem wieloletnia wierność. Nakazując mi prowadzić politykę, ze specjalnym naciskiem podkreślił, że Niemcy muszą być narodem panów, a

POLACY JEDYNI PAROBKAMI.

Ja nie zgadzałem się z koncepcjami Hitlera i często łagodziłem jego hasło: zamiast „parobków“ stosując pojęcie „slug“.

Moje mowy, pisma i artykuły — ciągnie dalej Greiser — kazał sobie Hitler przesyłać do Berlina do cenzury.

Mówiąc dalej o Himlerze, Greiser użył wyrażenia, że Himler miał „bzika rasowego“.

Greiser wyjaśnia, że Himler w swych rękach piastował jedenaście najważniejszych urzędów Rzeszy.

Co się tyczy

GETTA W ŁODZI,

Greiser mówi, że był przeciwny wyniszczeniu Żydów. Był on rzekomo zdania, że należy problem żydowski rozwiązać rozsądnie, to znaczy używać Żydów do pracy w przemyśle zbrojeniowym. Mówi dalej, że on, jak i wielu innych Niemców, gdyby byli wiedzieli, że ten program partyjny odnośnie spraw rasowych przyjmie takie rozmiary, jakie przyjął, to nigdyby do partii nie wstąpił. Na pewnym zebraniu 160 generałów Himmler osobiście wypowiedział się na ten temat sprawy żydowskiej, to też — konkluduje oskarżony — odpowiedzialność za tępienie Żydów ponoszą

HITLER I HIMMLER,

a on Greiser — nie jest za to odpowiedzialny.

Kilka razy prosił Hitlera o zwolnienie ze stanowiska. Mówił o potrzebie stworzenia państwa polskiego zaraz po skończeniu wojny. Plany te bardzo się czynnikom oficjalnym nie podobały. W 1943 r. Hitler nie podał mu ręki.

W dalszym ciągu Greiser opowiada o swoich planach przyśpieszenia końca wojny. W niewoli niemieckiej znajdował się pewien amerykański generał, którego Greiser znał z przed wojny, gdyż oficer ten był attache wojskowym w Berlinie. Greiser

UŁATWIŁ MU WYJAZD

do Waszyngtonu, by tam ów oficer przedłożył Rooseveltowi projekt zawieszenia broni. Śmierć Roosevelta pokrzyżowała zamiary — mówi Greiser.

Prokurator Sawicki: Oskarżony oświadczył na tej sali, że był wielkim entuzjastą Hitlera. Czy chodzi tu o osobę, czy o idee. Greiser prosi by mu pozwolono na razie nie odpowiadać, gdyż jest tak wyczerpany swoim przemówieniem, że nie miał

by sił zebrać myśli. Trybunał zgadza się.

Następnie przewodniczący odczytał zeznania szeregu świadków, wśród nich zeznanie Rozalii Pechel, żony Niemca, na temat obozu w Chełmnie, gdzie

MORDOWANO ŻYDÓW.

Do tego obozu byli sprowadzeni specjalni funkcjonariusze SD. Otrzymali oni 10 marek i 13 fenigów dziennie. Nazywano to „pieniędzmi za milczenie“.

— Ci funkcjonariusze SD obowiązani byli do ścisłej dyskrecji na temat tego, co się w obozie działo. Niektórzy z nich nie wytrzymywali nerwowo i byli wysłani na front. Pod koniec nakazano zwłoki pomordowanych

WYKOPAĆ I SPALIĆ

Pewnego razu przywieziono do obozu dwoma samochodami ciężarowymi trupy oficerów rosyjskich. W piecach krematoryjnych układano trupy warstwami, przekładano drzewem i oblewano benzyną. Stos ten musiał zapalić, wchodząc nań, jeden z Żydów. Płomienie buchały z taką szybkością, że więzień nigdy nie zdążył się wycofać i

SPŁONAŁ ŻYWCEM.

W marcu 1943 r. Greiser był w obozie, wypłacał strażnikom po 500 marek gratyfikacji i zapraszał ich na 4-tygodniowy urlop do swego majątku. Prok. Sawicki: — Oskarżony twierdzi, że nigdy nie był w Chełmnie i nie ponosi za ten obóz odpowiedzialności. Kto więc ponosi odpowiedzialność?

Greiser jeszcze raz prosi o pozwolenie nie odpowiadania, gdyż nie czuje się na siłach.

W dalszym ciągu rozprawy biegły prof. Uniwersytetu Łódzkiego Jastrzębski złożył sądowi opinię w przedmiocie roli „ziem przylączonych“ w systemie gospodarczym okupanta.

Na tym rozprawę przerwano do dnia jutrzejszego.

Na froncie odbudowy kraju

WARSZAWA (Obsł. wł.). W obecności przedstawicieli Ministerstwa Komunikacji oraz władz kolejowych został oddany do użytku odbudowany tor kolejowy Hajnówka—Białowieża. W krótkim okresie czasu odbudowano 22 km. toru oraz 3 wiadukty. Poświęcenia odbudowanego toru dokonał ks. Biskup Niemira. Po uroczystości zasłużeni przy odbudowie zostali odznaczeni odpowiednimi medalami i krzyżami.

WARSZAWA (Obsł. wł.). Jak wiadomo dawny kościół akademicki, kościół pobernardynski św. Anny uległ w czasie działań wojennych oraz powstania warszawskiego dużemu zniszczeniu. Obecnie został

zorganizowany specjalny akademicki komitet odbudowy kościoła, który liczy na to, że społeczeństwo polskie w danym wypadku przyjdzie z wydatną pomocą w odbudowie zniszczonej świątyni.

BYDGOSZCZ (Obsł. wł.). Został tu usunięty zator na Wiśle, który powstał na skutek upadku w wodę przęsła mostowego. Obecnie komunikacja rzeczna będzie się mogła odbywać normalnie bez jakichkolwiek przeszkód. Premier Osóbka-Morawski w czasie swego pobytu w Bydgoszczy wyraził Żegludze Rzecznej podziękowanie za sprawne i szybkie usunięcie przeszkody.

Opór w Niemczech rośnie

HAMBURG (ZAP). W Niemczech znów pojawiają się swastyki, a jednocześnie mnożą się charakterystyczne incydenty. Jeśli ktoś chce je zaobserwować, musi wstać wcześniej rano, zanim policja brytyjska oraz niemiecka pousuwa napisy i t. p. W Hamburgu hitlerowcy przymocowali na wieży kościelnej flagę ze swastyką. W Hildesheim wymalowali na pomniku Bismarcka napis: „Heil Hitler“. W Holzminden członkowie b. „Hitlerjugend“ napadli na żołnierza brytyjskiego, powalili go ziemię i zer-

wali mu epolety. Niemcy coraz bardziej interesują się kobietami, które utrzymują stosunki z żołnierzami angielskimi. W niektórych miejscach pojawiają się spisy kobiet, wywieszane publicznie.

W strefie brytyjskiej uwięziono dotychczas 26.000 członków partii hitlerowskiej. Ci, którzy są jeszcze na wolności, nieustannie przypominają: „Za Hitlera tak żeśmy nie głodowali“. A nie pozostaje to bez skutku dziś, kiedy troska o żywność stoi u Niemców na pierwszym miejscu.

Z konferencji ministrów

PARYŻ (Obsł. wł.). Zastępcy ministrów spraw zagranicznych rozpatrywali w dniu wczorajszym klauzule gospodarcze w traktacie z Rumunią. Wiceminister Wyszyński postawił wniosek, aby czterej ministrowie zbrali się jak najprędzej na posiedzeniu zamkniętym. Wniosek ten został przyjęty i już wczoraj o godz. 10 wieczorem takie zebranie odbyło się.

Na zebraniu tym prawdopodobnie była omawiana sprawa Triestu i Krainy Julijskiej. Koła polityczne oczekują po tej konferencji zdecydowanego zwrotu w obradach. Koła polityczne z zaciekawieniem oczekują na wniosek Mołotowa pod jakimi

warunkami wyspy Dodekanazu mają być oddane Grecji.

Plebiscyt w Grecji uchwalony

ATENY (Obsł. wł.). Parlament grecki głosował w sprawie plebiscytu w Grecji wyznaczonego na dzień 1 września. Partia liberalna w czasie czytania ustawy opuściła parlament. Partie republikańskie głosowały przeciwko ustawie. Mimo to ustawa została przyjęta. Nie przeprowadzono głosowania tajnego, a użyto zwykłego głosowania przy pomocy podniesienia rąk.

Przed referendum ludowym

zagranicą i stawia trudności w powrocie tych ludzi do kraju.

WARSZAWA (Obsł. wł.). Na terenie województwa warszawskiego odbywają się liczne i masowe wiece. Na zebraniach chłopów, wójtów i sołtysów zapadają rezolucje stwier-

dzające, że chłop polski będzie głosował trzy razy „tak“.

PRZEMYŚL (Obsł. wł.). Odbyły się tu wiece i zgromadzenia w Przemyslu, Rzeszowie, Jarosławiu i Przeworsku. Wszędzie uchwalone zostały rezolucje wzywające cały naród do trzykrotnego głosowania „tak“.

Votum zaufania dla Bidault

PARYŻ (Obsł. wł.). W dniu wczorajszym przemawiał w Zgromadzeniu Konstytucyjnym premier Bidault, który przedstawił się jako nowy szef rządu. Oświadczył on, że prace parlamentu muszą być w pierwszym rzędzie poświęcone zagadnieniu konstytucyjnemu, następnie zapowiedział przeprowadzenie podwyżki zarobków o 15%, stopniowe zniesienie kartek żywnościowych oraz jak najdalej idącą współpracę w dziedzinie polityki zagranicznej ze wszystkimi narodami a zwłaszcza z tymi, z którymi łączą Francję walcząca o zwycięstwo sprawiedliwości.

Po przemówieniu odbyło się głosowanie o wyrażenie nowemu rządowi votum zaufania. Wniosek przyjęto większością 510 głosów przeciwko 4.

Paczki zagraniczne

WARSZAWA (Obsł. wł.). Ministerstwo Poczty i Telegrafów wprowadza do obrotu pocztowego paczki zagraniczne w obrotach pocztowych z większością państw europejskich oraz ze Stanami Zjednoczonymi. Paczki będą przyjmowane przez wszystkie urzędy pocztowe poczynając od dnia 1 lipca r. b.

Zarządzenie

1. Właściciele domów, administratorzy względnie prowadzący meldunki na terenie Województwa Pomorskiego zobowiązani są wywieścić bezwzględnie w sieni domu na widocznym miejscu spis mieszkańców uprawnionych do głosowania i osób niezdolnych do udania się do lokalu głosowania o własnych siłach. Spis osób chorych itp. należy bezzwłocznie wręczyć Komisji Obwodowej głosowania ludowego w miastach a sołtysom na wsi.

W wypadku zachorowania któregoś z obywateli w dniu głosowania należy o tym natychmiast powiadomić Komisję Obwodową względnie sołtysa.

2. Komisje Obwodowe, sołtysi i instruktorzy Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego dopilnują aby obywatele niezdolni do udania się do lokalu głosowania o własnych siłach zostali do lokalu przywiezieni.

3. Winnych niezastosowania się do powyższego zarządzenia pociągnę do odpowiedzialności.

(Henryk Trzebiński)

Przewodniczący Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego Nr. 10 Okręg Województwa Pomorskiego w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, dnia 24 czerwca 1946 r.

Wyciąg z ustawy o głosowaniu ludowym

Art. 22. 1. Głosowanie jest tajne.

2. Głosowanie w obwodach przeprowadza obwodowe komisje głosowania ludowego.

3. Głosowanie trwa od godz. 7—21 bez przerwy, może być jednak zamknięte wcześniej, jeżeli wszyscy uprawnieni do głosowania w danym obwodzie oddali swe głosy.

4. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do ustalenia jego wyniku w lokalu głosowania będą obecni bez przerwy przewodniczący lub jego zastępca i co najmniej dwaj członkowie komisji.

Art. 23. W dniu głosowania nie wolno:

a) wygłaszać przemówień, rozdáwać ulotek, ani też w inny sposób agitować zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz lokalu głosowania w promieniu 100 metrów od tego lokalu;

b) wchodzić do lokalu głosowania osobom nie biorącym udziału w głosowaniu.

Art. 25. Przed rozpoczęciem głosowania komisja zbada, czy urna jest pusta, po czym urnę zamknie i

zapieczętuje. Od tej chwili aż do ukończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

Art. 26. 1. Każdy uprawniony głosuje osobiście i może oddać głos tylko w jednym obwodzie.

Art. 27. 1. Przewodniczący i członkowie obwodowej komisji mają prawo zażądać od głosującego przed oddaniem przez niego głosu, ustalenia tożsamości.

Art. 28. 1. Głosowanie odbywa się w następujący sposób: głosujący wymienia wobec komisji swe imię, nazwisko i adres; gdy zostanie stwierdzone, że jest wciągnięty do spisu, otrzymuje on urzędową kopertę i kartę do głosowania; po oznaczeniu za osłoną na karcie swych odpowiedzi głosujący wkłada kartę do koperty i doręcza przewodniczącemu komisji, który w jego obecności wrzuca kopertę do urny.

3. W lokalu głosowania mają być urządzone osłony, zabezpieczające tajność głosowania.

Art. 29. 2. Karty do głosowania będą sporządzone z białego papieru i

opatrzone pieczęcią okręgowej komisji.

Art. 30. 1. Koperty urzędowe będą sporządzone z papieru nieprzezroczystego i opatrzone pieczęcią okręgowej komisji.

RYTM KUJAW

Z POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.

Zebrań instrukcyjno-praktycznych. Celem dokładnego poinformowania przewodniczących Kom. Obwodowych Głosowania Ludowego i ich zastępców, co do techniki przeprowadzenia głosowania ludowego, starosta powiatowy ob. K. Kubski zwołał zebrania w Chodczu, Brześciu Kujawskim i Kowalu.

Zebrania były instrukcyjne, połączone z praktycznym przeprowadzeniem czynności.

W zebraniach tych wzięli udział wszyscy przewodniczący Obwodowych Komisji Głosowania Ludowego i ich zastępcy. (md.)

Wyniki PPOK. w powiecie. Ostateczne wyniki subskrybowania PPOK na terenie powiatu włocławskiego, przedstawiają się następująco: Subskrybentów — 5,183, zadeklarowali powiatowym placówkom subskrypcyjnym — 5,349,615 zł.

II Urzędowi Skarbowemu zadeklarowano z powiatu — 3,453,500 zł. Ogółem zadeklarowano sumę — 8,803,115 złotych.

Na I miejsce wybiło się m. Chodcz, następnie kolejno: gminy: Łęg, Baruchowo i Falborz.

Komitetowi powiatowemu, samorządowemu i gminnym PPOK. za intensywną pracę, należy się uznanie. (md.)

2. Koperty w każdym obwodzie będą jednakowego koloru i formatu. Prócz pieczęci koperty nie mogą być oznaczone żadnym znakiem odróżniającym.

Intensywna działalność Egzekutywy. Począwszy od dnia 24 bm. Egzekutywa Komitetu Międzypartyjnego w osobach ob. ob. F. Twardowskiego — przewodniczącego (PPS), Cz. Wielińskiego — wiceprzew. (PPR), E. Rutkowskiej — sekretarza (SD) na czele z wicestarostą St. Czekańskim (z urzędu) powołała Gminne Komitety Międzypartyjne w następujących Gminach: Dobiegniewie, Kowalu, Baruchowie, Lubieniu, Klóbce, Chodczu, Przedczu, Choceniu, Boniewie, Lubrańcu i Brześciu Kujawskim. (md.)

Z POWIATU NIESZAWSKIEGO.

Ciechocinek. Dnia 24 bm. w sali teatru, odbył się wielki wiec w sprawie referendum ludowego.

Do licznie zebranej publiczności przemawiali mówcy ob. ob. red. M. Dobrowolski i T. Konarski z PPR-u w Bydgoszczy i L. Bilska z Ligi Kobiet.

Zebrani postanowili w dniu 30 bm. na wszystkie trzy pytania, odpowiedzieć „tak”. (md.)

Nieszawa. Dnia 24 bm. przy liczonym udziale tamtejszej ludności, odbył się wielki wiec manifestacyjny.

Na wiecu przemawiali prelegenci ob. ob. M. Dobrowolski, B. Woźniak — burmistrz Ciechocinka; L. Bilska i Z. Zieliński z Komitetu Międzypartyjnego. Ludność Nieszawy postanowiła jednogłośnie na pytania głosowania ludowego, odpowiedzieć trzykrotnie „tak”. (md.)

Gdzie umarł Rydz - Smigły?

„Ziemia Pomorska” drukuje na ten temat interesujący artykuł, który poniżej zamieszczamy.

Tajemnica śmierci b. marszałka Polski przedwrześniowej wywołała już wiele komentarzy w opinii publicznej. W okresie okupacji krążyły na ten temat różne wersje. Później pojawiły się rozmaite „autentyczne” wiadomości o wojennych losach Rydza-Smigłego. Jedne z nich próbowały otoczyć nieszczęśliwego następcę Piłsudskiego aureolą waleczności, inne pogrążyć go w bezmiarze politykierstwa i rozterki w sprawach politycznych na temat dwóch koncepcyj ratowania narodu.

Dziś, zarówno ze strony prasy emigracyjnej, jak i z ust ludzi wtajemniczonych w prace polskiego podziemia dochodzą nas relacje, które pozwalają ustalić z dużym prawdopodobieństwem tragiczne dzieje b. marszałka w okresie wojny.

RUMUNIA—WARSZAWA

Po przekroczeniu w dniu 17 września mostu w Kutach, Rydz-Smigły internowany był do roku 1941 na zamczku w rumuńskiej Kraiowej. Pisał wówczas książkę o powodach klęski wrześniowej, tak jak je widział swoimi oczyma i jak je sobie z bliskiej perspektywy lat dwóch tłumaczył. Pisał poza tym swe własne pamiętniki.

W chwili, gdy nacisk niemiecki na Rumunię stał się coraz silniejszy i coraz więcej Polaków pragnęło dostać się przez Turcję na Bliski

Wschód — Rydz, wbrew wszelkim szansom, starał się przedostać... z powrotem do kraju.

Pewnej nocy, w chwili, gdy gestapo znajdowało się już na tropie b. marszałka, uciekł on ze swego więzienia w towarzystwie adjutanta i — klucząc poprzez sieci zastawiane przez gestapo — przekroczył szczęśliwie zieloną granicę Generalnej Gubernii — jak wówczas w nomenklaturze urzędowej nazywała się część Polski.

Przybył do Warszawy. Tutaj w pierwszym okresie swego pobytu ukrywał się w składzie mebli przy ul. Siennej pod nazwiskiem Zygmunta Zielińskiego — nauczyciela szkoły powszechnej. Pojawiał się nawet na ulicach. Z siwą brodą, w ciemnych okularach, z twarzą poraną bruzdami i śladami przeżyć wojennych, nie obawiał się rozpoznania przez rodaków i, co ważniejsze, przez agentów gestapo.

MOKOTÓW — SKLEP NA WSPÓLNEJ

W tym okresie coraz poważniej rozwijała się u marszałka choroba serca, na którą cierpiał od lat. Opinia społeczeństwa, z którą — nie rozpoznawany przez rozmówców — stykał się oko w oko, sprawiała głęboką depresję, i pogarszała jego stan. Przeprowadził się na Mokotów do mieszkania generałowej Orlicz-Dreszerowej. Próbował pisać. Nic z tego nie wyszło. Aby znaleźć jakie-

kolwiek zajęcie, pomagał generałowej w jej sklepiku tytoniowym przy ul. Wspólnej 61.

Wielu mieszkańców stolicy, przechodząc do sklepu na Wspólnej, który w owym czasie cieszył się niezwykłą popularnością, nie wiedziało, że starszy, sterany życiem pan, brany powszechnie za brata generałowej, był człowiekiem, który zapowiadał że „ani guzika od sukni nie damy sobie zabrać”. I to było jego tragedią.

KONTAKT Z ARMIĄ KRAJOWĄ

W tym okresie gestapo wpadło na trop Rydza-Smigłego. Niemcy wiedzieli, że b. marszałek przekroczył granicę Polski, lecz w swych najdalej posuniętych przypuszczeniach nie śmieli podejrzewać, że Rydz-Smigły mógł ukryć się w stolicy.

Rydz w tym czasie nawiązał kontakt z kierownictwem Armii Krajowej i starał się o rozmowę z jej dowódcą (wówczas generałem Grottem, znanym przed wojny płk. Stefanem Roweckim, autorem jedynej w Polsce pracy o walkach ulicznych). Wobec pościgu gestapo czynnik AK rozpuściły celowo wersję, że Rydz-Smigły udał się z Rumunii przez Turcję na Bliski Wschód. Akcja gestapo osłabła...

NA TRZY DNI PRZED SPOTKANIEM

W rozmowach wstępnych z AK Rydz nie stawiał żadnych warunków. Chciał oddać się do dyspozycji kierownictwa walki podziemnej, nie wysuwając żadnych żądań, co do stopnia, czy stanowiska dla siebie.

Spotkanie z Grottem zostało umówione na połowę grudnia 1941. Rydz przygotowywał się intensywnie do tej rozmowy, czyniąc notatki i dyskutując z jednym ze swych współpracowników.

Planom tym stanęła na przeszkodzie choroba. Angina pectoris pogłębiała się coraz bardziej.

Rydz położył się do łóżka. Na trzy dni przed spotkaniem nastąpił kryzys. Lekarz przywołany do łóżka chorego, stosował wszelkie możliwe środki. Zastrzyki i lekarstwa nie pomogły. Zaczęła się agonía...

W nocy z 14 na 15 grudnia 1941 Rydz-Smigły umarł na angina pectoris.

GRÓB NA POWĄZKACH

W trzy dni później nagle grono znajomych (około 10 osób) odprawiało na cmentarz powązkowski zwłoki ostatniego Marszałka Polski przedwrześniowej. Skromna drewniana trumna, zwyczajny grób z napisem „Zygmunt Zieliński—nauczyciel szkoły powszechnej — lat 56”, i wreszcie jedyne ślad prawdziwych losów rzekomego nauczyciela: kartka w kieszeni marynarki, mówiąca wyraźnie kim jest pochowany — oto wszystko, co pozostało po tragicznym następcy Piłsudskiego.

Pamiętniki Rydza i książka o przyczynach klęski wrześniowej zginęły podczas powstania warszawskiego. Dziś jedynie grób na Powązkach przypomina potomnym o losach Edwarda Smigłego-Rydza.

Parceł Dunin.

Kronika

DYŻURY APTEK: Dziś na 3-go Maja 16	Dzisiaj PIĄTEK 28 CZERWCA N. Serca Jezusowego	Kalendarzyk słowiański Zbroślawa Słońce: wschód o godzinie 3.16 zachód o godzinie 20.01
--	---	---

KARETKA POGOTOWIA RATUNKOWEGO PCK Włocławek. W godzinach biurowych: Centrala PCK, Piusa XI Nr. 8, tel. 13-32. W godzinach pozabiurowych i w nocy: Dom Noclegowy PCK, Przedmiejska 1, tel. 15-41.

W lusterku

Wszyscy do urn!

Wszyscy do urn, jedność nas musi zespolić, warsztatów trud, myśl nasza i znój na roli w walce o byt, o kraju ciągi dobrobyt, wysiłek nasz i myśl zespolić ze sobą.

Kiedy nasz kraj buduje życie od nowa, dziś każdy głos ma swoją treść i wymowę. I każdy z nas, kto Polak, dobrze dziś czuje, że trwały byt jednością się odbuduje.

Agagit.

Dnia 30 czerwca 1946 roku poraz pierwszy wszyscy obywatele Polski pośpieszą do urn, by oddać głos w głosowaniu ludowym.

Głosowanie to będzie wyrazem ideał demokratycznej ugruntowanej na ziemiach polskich, gdzie każdy jako współgospodarz kraju wypowie się, by głosem swym umocnić wysiłek Rządu Jedności Narodowej, zadokumentować wobec świata naszą jednolitą postawę w budowaniu potęgi Polski Demokratycznej.

W tym dniu uroczystym, pierwszym w historii Narodu Polskiego, zzywam wszystkich Obywateli miasta do udekorowania kamienic, bram i okien.

Niech miasto nasze zadokumentuje swoją postawę i niech przybierze wygląd odświętny — odpowiedni tej doniosłej chwili.

PREZYDENT MIASTA
(—) I. Kubecki.

Włocławek 28 czerwca 1946 r.

Konsekracja Ks. Biskupa-Sufragana włocławskiego. W dniu 29 czerwca b. r. o godz. 10 rano odbędzie się konsekracja J. E. ks. Dra Franciszka Korszyńskiego na Biskupa-Sufragana włocławskiego. Konsekracji dokonają J. E. Ks. Biskup Ordynariusz Karol Radoński; współkonsekratorami będą księża: Biskupi: J. E. Ks. Biskup lubelski dr St. Wyszyński J. E. Ks. Biskup Stanisław Czajka, Sufragan z Częstochowy.

Ceremoniarzem ogólnym będzie ks. Prałat Z. Kalinowski z Kalisza.

Wejście do prezbiterium za zaproszeniami.

Po południu o godz. 4 odbędzie się w sali Teatru Ziemi Kujawskiej uroczysta akademicka ku czci ks. Biskupa Konsekrowanego, byłego więźnia z Dachau. Większość numerów wykonana zespół artystyczny z Kalisza.

Wstęp dla wszystkich bezpłatny.

Wstrzymanie wszelkich imprez. Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Administracji Publicznej, w dniu 30 czerwca r. b. na terenie miasta i powiatu włocławskiego, wszelkie imprezy sportowe, widowiska i uroczystości publiczne muszą być odwołane.

Byli więźniowie polityczni wobec referendum. Poraz pierwszy w historii Polski zostały postawione przed narodem pytania w zasadniczych sprawach politycznych i reform społeczno-gospodarczych, dokonanych przez demokrację polską, na które to pytania naród bezpośrednio wypowie się w głosowaniu ludowym dnia 30 czerwca 1946 r.

Rada Naczelna i Zarząd Główny Polskiego Związku b. Więźniów Politycznych hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych, reprezentujące masy kilkuset tysięcy b. więźniów politycznych walczących z okupacją hitlerowską i faszyzmem, którzy najboleśniej odczuli okrucieństwa tego systemu, stwierdzają, że dołożą wszelkich sił, aby obecnie przyczynić się do odbudowy Ojczyzny w myśl hasła demokracji, postępu i poszanowania praw człowieka pracy.

Wyrazem tego postanowienia, zgodnego z najżywością interesami narodu będzie masowy udział b. więźniów politycznych w głosowaniu ludowym, przy czym na pytania: a) czy jesteście za zniesieniem senatu, b) czy chcecie utrwalenia w przyszłej konstytucji ustroju gospodarczego, wprowadzonego przez reformę rolną i unarodowienia podstawowych gałęzi gospodarki narodowej z zachowaniem ustawowych uprawnień inicjatywy prywatnej, c) czy chcecie utrwalenia zachodnich granic Państwa Polskiego na Bałtyku, Odrze i Nysie Łużyckiej — odpowiemy wszyscy „tak”, dokumentując tym naszą pozytywną podstawę wobec zasadniczych przemian, zaszłych w nowej Demokratycznej Polsce i wobec granicy naszej na zachodzie na Odrze i Nysie.

Zarząd Oddziału Zw. Zaw. Prac. Skarb. zwołał w dniu 25.6. br. Walne Zebranie swych członków na którym liczenie zgromadzeni Pracownicy Skarbowi w związku z Referendum Ludowym, uchwalili rezolucję następującej treści: „My Skarbowcy rozumiejąc doniosłość wysiłku Rządu Jedności Narodowej i Krajowej Rady Narodowej, zmierzającej do utrwalenia i ugruntowania demokracji w Państwie Polskim — wyrażamy wspólną wolę przyczynienia się do współdziałania z całym światem pracy, do popierania akcji i wytycznych Rządu. W obliczu zbliżającego się głosowania ludowego — postanawiamy w dniu Referendum Ludowego wszyscy masowo pójść do Urn Wyborczych, by trzykrotnym „tak” dowiedzieć, że akcja Rządu Jedności Narodowej jest najwyższym celem Odrodzonego Państwa Polskiego, zmierzającego do odbudowy Kraju i polepszenia bytu materialnego świata pracy“ (md.).

W uzupełnieniu sprawozdania z procesji w oktawie Bożego Ciała w parafii św. Jana należy, że pienia religijne przy ołtarzach wykonał chór „Lutni” pod batutą prof. P. Bojakowskiego, wykonaniem swoim podnosząc nastrój wiernych.

Chleb pszenny na kartki. Dowiadujemy się, że wobec nadejścia transportu mąki, na kartki będzie wydawany chleb pszenny, którego cena będzie wynosić 5 zł. za kilogram.

W sprawie młodzieży przedpoborowej. Celem omówienia i załatwienia bieżących spraw Koła, Prezydium Zarządu Powiatowego Koła Przyjaciół Młodzieży Przedpoborowej ćwiczącej w hufcach W. F. i P. W. — zwołuje zebranie Zarządu Koła na dzień 6 lipca br. na godz. 11-tą

Zebranie odbędzie się w Sali Posiedzeń Starostwa Powiatowego Włocławskiego, we Włocławku ul. 3 Maja Nr. 17.

Czy wszyscy mieszkańcy naszego miasta widzieli już owoce pracy ob. Kotowskiej? Jeśli nie, to zapamiętajmy sobie, że w najbliższą niedzielę o godz. 19-ej i w poniedziałek o godz. 18-ej odbędzie się przedstawienie ślicznego, najnowszego utworu ob. Kotowskiej, który potrafi zainteresować każdego. To i bajka, i prawda i balet i egzotyzm i regionalizm i artyzm i wszystko razem. (Ar.)

ZAWIADOMIENIE.

ZAKŁAD SS. URSZULANEK we Włocławku przyjmuje zapisy kandydatek na rok szkolny 1946/47 do: Szkoły Powszechnej — klasy od I-szej do VII-ej, Gimnazjum ogólnokształcącego — klasy od II-ej do IV-ej, Liceum humanistycznego — klasy I-ej i Rocznej Szkoły Przesposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym oraz Internatu tych szkół. Egzamin przedwstępny dla nowostępujących kandydatek rozpoczyna się dnia 1-go lipca o godz. 8-ej rano. Uwaga: Przy zapisie należy przedłożyć metrykę urodzenia, świadectwo szkolne, lub arkusz ocen (Szkoła Powsz.).

Aromaty owocowe
de lemoniad, lodów, soków i t. p.
Poleca:
Fabryka Aromatów Owocowych
pod zarządem P. Z. CH.
ŁÓDŹ, Śródmiejska 22, tel. 200-32

HURTOWNIA galanteryjna Feliks Aszyk Łódź, Nowomiejska 5 poleca po cenach niskich galanterię, biżuterię sztuczną, kosmetykę. Prowincja za zaliczeniem.

Do wiadomości Sz. Klienteli!

Po zwolnieniu się z Kierownictwa Warsztatu Reperacji Maszyn do Pisania, Plac Wolności 19.

OTWORZYŁEM WŁASNY

Zakład naprawy maszyn do pisania i liczenia

ZYGMUNT MORAWSKI

Włocławek, ulica Królewiecka 49

Przeróbki na polskie wszelkich systemów. Obsługa fachowa.

Zarząd Banku Spółdzielczego
z ogr. odp.
we Włocławku

działając na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Członków Banku z dnia 28.4. 1946 r., wzywa wszystkich dawnych Udzielników do podpisania nowych deklaracji członkowskich i wpłacenia nowych udziałów, w ciągu 6 miesięcy od dnia dzisiejszego, gdyż po upływie wyznaczonego terminu, udziałowcy którzy tego obowiązku nie dopełnią, zostaną z listy Członków Banku wykreśleni.

Włocławek, dnia 27 czerwca 1946 r.

Warsztat reperacyjny maszyn biurowych

WŁOCŁAWEK, PL. WOLNOŚCI 19

Przyjmuje wszelkie przeróbki pisma z niemieckiego na polskie oraz reperacje. Kupuje maszyny do pisania, liczenia oraz części w każdym stanie. **A. Grandt**

Wytwórnia Pasty do Obuwia i Podłóg „GRY-STRZE-WO”

w Włocławku

ul. Cyganka 24, tel. 16-45

produkuje pastę **PERLA** w 5-ciu kolorach, **AMIGO** czarna, terpentynową parkietową **PERLA** oraz podłogową w 4-ch kolorach.

Kupujemy woski, terpentynę i barwniki

Za nasze pudełko 1/2 kg. od pasty podłogowej płacimy 10 złotych

Żegluga Państwowa

Z dniem 1 lipca r. b. wprowadzony zostaje

nowy rozkład odejścia statków z WŁOCŁAWKA

a mianowicie:

do GDAŃSKA
(narazie na skutek zawalenia mostu w Fordonie — do Torunia)
godz. 6-ta

do WARSZAWY
godz. 7-ma

ZAWIADOMIENIE

PRYWATNE LICEUM I GIMNAZJUM oraz SZKOŁA POWSZECHNA im. JANA DŁUGOSZA WE WŁOCŁAWKU przyjmuje uczniów na podstawie świadectw lub egzaminu do wszystkich klas.

Zapisy w sekretariacie szkoły codziennie od dnia 1 lipca 1946 r. Egzamin wstępny 2 i 3 lipca oraz 2 września 1946 r. Przy szkole internat.

Informacji udziela Dyrekcja: Włocławek, ul. Łęska 26 tel. 13-00.

Ogłoszenia drobne

POTRZEBNA gospodyni-kucharka do prowadzenia gospodarstwa domowego na prowincji. Wiadomość: Księgarnia, Kościuszki 5.

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę rejestr. RKU. oraz dokumenty z Niemiec. Wróblewski Teodor, Włocławek, Królewiecka 40.

UWAGA! Każda pani, której brakuje żywności w spiżarni, niech się zaopatrzy w pasztecikarnię BAR „Warszawianka”, na Zapiecku, róg 3 Maja